

vergadering **C228 – WEL19**

zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en
Armoedebeleid

van 15 mei 2012

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de beslissing van de minister om de helft van de middelen voor de onthemende projecten voor jongeren in de bijzondere jeugdzorg te schrappen

- 1780 (2011-2012)

Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de stopzetting van de ondersteuning van de stap- en werkprojecten van Oikoten

- 1819 (2011-2012)

Interpellatie van de heer Peter Gysbrechts tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de stopzetting van subsidies voor het project van de tochten naar Compostella

- 128 (2011-2012)

Interpellatie van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de beslissing om de subsidies aan de onthemende staptochten en werkprojecten georganiseerd door de vzw Oikoten stop te zetten

- 129 (2011-2012)

Moties

Vraag om uitleg van mevrouw Mia De Vits tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het tekort aan opvang voor kleuters en lagereschoolkinderen tijdens de zomervakantie

1848 (2011-2012)

3

19

19

■

Voorzitter: de heer Tom Dehaene

Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de beslissing van de minister om de helft van de middelen voor de onthemende projecten voor jongeren in de bijzondere jeugdzorg te schrappen

- 1780 (2011-2012)

Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de stopzetting van de ondersteuning van de stap- en werkprojecten van Oikoten

- 1819 (2011-2012)

Interpellatie van de heer Peter Gysbrechts tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de stopzetting van subsidies voor het project van de tochten naar Compostella

- 128 (2011-2012)

Interpellatie van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de beslissing om de subsidies aan de onthemende staptochten en werkprojecten georganiseerd door de vzw Oikoten stop te zetten

- 129 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Voorzitter, collega's, dit debat heeft een moeilijke en een wat mij betreft niet voor herhaling vatbare voorgeschiedenis. Ik zou daarom willen starten met twee voorafgaande bemerkingen.

Het is duidelijk voor mij dat het de bevoegdheid van de minister is om de middelen die wij hier via de begrotingsbespreking goedkeuren, toe te wijzen. Het is zeker niet mijn bedoeling om aan de minister te vragen om alle projecten die hij met die middelen zal financieren, hier toe te lichten of eventueel in een begroting op te nemen. Ik denk dat de minister zelf de beleidsvrijheid moet houden om bepaalde projecten af te bouwen en andere op te bouwen. Daarnaast is het wel de taak van het parlementslid om eventueel vragen te stellen over de evolutie: waarom worden bepaalde dingen wel en ander dingen niet behouden?

Voorzitter, het tweede punt is een moeilijker kwestie. Dat er een band wordt gelegd tussen het afwijzen van de middelen voor Oikoten en bijkomende middelen voor Youth at Risk (YAR), heeft natuurlijk alles te maken met een heel ongelukkige timing, namelijk het dertigjarig bestaan van Oikoten, en dat terwijl er tegelijkertijd, op 20 april, een besluit van de Vlaamse Regering wordt genomen om Youth at Risk verder uit te rollen over Vlaanderen. Tot nu toe bestond het alleen in Vlaams-Brabant en Limburg, vanaf nu ook in andere gerechtelijke arrondissementen. *(Opmerkingen van de heer Tom Dehaene)*

Blijkbaar bestond het ook al in Antwerpen.

Het verband tussen de twee heeft ook te maken met uw woorden in de plenaire vergadering, mijnheer Dehaene: "Oikoten heeft heel goed werk geleverd, maar de tijd staat niet stil. Er zijn ondertussen andere projecten die veel minder kosten en veel betere resultaten opleveren." U nodigt mij uit "om eens te gaan kijken naar de resultaten en de kostprijs van Youth at Risk Vlaanderen, waar men met vrijwilligers werkt, veel mensen worden ingeschakeld om jongeren te omringen en een warm nest bieden, en dat voor één tiende van de prijs".

Ik herhaal wat ik in de plenaire vergadering al heb gezegd, collega's. Ik vind het heel gevaarlijk om op basis van de kostprijs van een bepaald programma, project of behandeling een oordeel te vellen over de effectiviteit ervan en van de opportuniteit om het al dan niet voort te zetten. Ik heb u toen ook gezegd, minister, dat wanneer u op Eén zegt dat het programma 40.000 euro per jongere kost en het eigenlijk niet werkt, dat naar populisme

neigt. Het ligt in de lijn van mensen die zeggen dat het toch niet kan dat gevangenen zoveel kosten en op hotel zijn: ze moeten niets doen, ze hebben een tv en ze krijgen lekker eten. Dit soort populisme leeft bij de mensen en ik zou het heel erg vinden als het wordt overgenomen in de welzijns- en gezondheidssector en dat het de norm zou worden om iets te beoordelen.

Bovendien mogen we nooit appels met citroenen vergelijken. Ik heb het eens opgezocht. Uiteindelijk kost een project bij Oikoten om drie of vier maanden naar Compostella te trekken, 40.000 euro, terwijl een YAR-traject 16.000 euro kost. Dat is zeker niet één tiende, maar één derde. Bovendien is het zo dat een YAR-traject slechts een week residentieel is. Daarna werkt men verder met de jongere terwijl hij of zij verblijft in een instelling als het gaat over MOF-jongeren (als misdrijf omschreven feit) of thuis verblijft. Youth at Risk moet dus maar kosten vergoeden voor één week all-in, terwijl het bij Oikoten gaat over vier maanden all-in: slapen, eten en zo verder. Het is dus zeker niet goed om deze zaken op basis van de kostprijs te vergelijken.

Moet de overheid oordelen over de effectiviteit van bepaalde projecten en programma's? Ja, natuurlijk, we moeten geen zaken blijven financieren waarvan bewezen is dat ze niet werken. Dat is echter moeilijk. Ik heb al verschillende keren gezegd dat 'evidencebased' werken in de welzijnssector niet simpel is. Oikoten bestaat dertig jaar. Twee jaar geleden is er een onderzoek gebeurd. 40 procent van de jongeren die naar Compostella zijn gegaan, komt er vrij goed uit, de rest niet. Wat de impact is van dergelijke wandeltochten naar Compostella kunt u lezen in het boek dat naar aanleiding van het dertigjarig bestaan gemaakt is en waaruit blijkt dat het voor een aantal jongeren een breekpunt, een kantelpunt is geweest.

Als wordt gezegd dat Youth at Risk een alternatief is dat veel beter is en dat zijn effectiviteit veel meer bewijst, dan wil ik graag weten waarop dat gebaseerd is. Ik heb hier het 'Projectmatig wetenschappelijk onderzoek Youth at Risk Vlaanderen op de effectladder' van 2010. Het werd uitgevoerd door de Katholieke Hogeschool Limburg. Ik lees toch niet dat de kwaliteit van Youth at Risk evidencebased is. Wij moeten ten minste toch stellen dat het prematuur is om aan dat onderzoek al verregaande conclusies te verbinden.

Youth at Risk is een Amerikaans programma, zoals dat ook een beetje voor Triple P het geval is. Ik herinner mij dat uw voorgangster, die nu voor Emmaüs werkt, op een bepaald ogenblik dolenthousiast terugkwam uit de VS: ze had het licht gezien. Wat later werden wij allemaal geconfronteerd met Youth at Risk en Triple P: dure programma's die in de VS waren aangekocht. Zoals Amerikanen dat kunnen, werden die programma's goed aan de man gebracht. Maar ze kosten wel veel. Men zegt me dat de uitrol van het project over heel Vlaanderen niet per regio kan worden gediversifieerd, want dat dit zou impliceren dat voor elk geval een nieuw patent in de VS zou moeten worden aangevraagd, wat heel duur zou zijn. Ik laat het aan u over om die bewering te weerleggen.

In het rapport van de Katholieke Hogeschool Limburg over Youth at Risk, dat van 2010 dateert, staat bijvoorbeeld dat jongens na het doorlopen van het YAR-traject zich beter voelen en een grotere eigenwaarde hebben, maar dat dit niet voor meisjes geldt. Ik herinner aan het debat van vorige week in de plenaire vergadering, waar is vastgesteld dat het zelfbeeld van meisjes erop achteruitgaat. Meisjes voelen zich niet goed in hun vel. In het rapport staat dat YAR ervoor zorgt dat de zelfwaardering van de jongens toeneemt, terwijl bij de meisjes "een afname is van hun gevoel van hechte vriendschappen en eigenwaarde. Ook vinden wij bij de meisjes een toename van gedragsproblemen en aandachtsproblemen na hun deelname." Dat zijn toch geen lichtwegende conclusies? Die conclusies kunnen er toch niet toe leiden dat wij YAR meer gaan subsidiëren en het programma over heel Vlaanderen uitrollen?

In het rapport staat ook dat men de recidivecijfers van jongeren die het programma hebben doorlopen niet kent, en dat het goed zou zijn om daar verder onderzoek aan te wijden. U zegt nu dat Oikoten te veel kost en de recidivecijfers te hoog zijn, en dat wij meer moeten inzetten op YAR. Maar YAR kost even veel – misschien zelfs meer wanneer men de residentiele kosten meetelt van de jongeren die in een gemeenschapsinstelling of in Everberg verblijven –, en over

de recidivecijfers zijn er onvoldoende gegevens beschikbaar. Er staat wel dat de meerderheid van de jongeren tevreden is over hun deelname aan het YAR-programma, maar de waardering van de ouders is minder positief dan die van de jongeren. De ouders vinden het programma niet zo effectief.

Ik vat samen. Ik zou dit rapport helemaal kunnen voorlezen, maar u vindt het in het Parlementair Informatiecentrum van het Vlaams Parlement terug. In dit rapport staat niet dat de stelling dat YAR heel goed is en geschikt is om in heel Vlaanderen uit te rollen, evidencebased wordt ondersteund.

Ik heb nog één opmerking, die wij de afgelopen maanden voortdurend naar voren hebben gebracht. Elk project kan een zin hebben, op voorwaarde dat achteraf nazorg wordt aangeboden. Het kan niet dat jongeren naar Compostella gaan en nadien gewoon terug naar een instelling of naar huis worden gestuurd. Hetzelfde geldt wellicht ook voor YAR-trajecten. In multifunctionele centra kan men op maat van de jongeren werken. In dergelijke centra kan even goed een Oikoten-project voor jongeren integreren, naast YAR-trajecten. Maar kiezen voor één van beide en het ene opbouwen en het andere afbouwen, met als argument dat het ene beter en goedkoper is, is mijns inziens van de pot gerukt.

Minister, waarom hebt u beslist om de subsidies voor Oikoten te halveren en YAR in Vlaanderen uit te rollen? Hebt u al berekend wat de reële kostprijs is van een YAR-project, dus inclusief de residentiële kosten? Men zegt mij dat u eventueel zou willen terugkomen op de beslissing om de mogelijkheden van Oikoten te beperken, zodat de staptochten naar Compostella toch nog zouden kunnen plaatsvinden. Is dat waar? Ik lees in het contract met YAR dat hoort bij het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april dat een stuurgroep de evolutie van het YAR-project zal opvolgen. In die stuurgroep zullen vertegenwoordigers zetelen van de initiatiefnemer, de verwijzende instantie, het Agentschap Jongerenwelzijn en het kabinet. Hoe ziet de concrete samenstelling van die stuurgroep eruit? Wat is zijn concrete opdracht?

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De wachter: Voorzitter, minister, collega's, het feit dat vier volksvertegenwoordigers over dit onderwerp een vraag om uitleg of een interpellatie hebben ingediend, is veelzeggend. Dat zegt niet alleen veel over de inhoudelijke knelpunten, maar vooral ook over de wijze waarop de afgelopen twee weken hierover is gecommuniceerd. Die communicatie roept heel wat vragen op.

Als voorzitter van de Commissie Jeugdzorg vond ik het lastig dat we vaak vergelijkingen hebben horen maken waarbij ik mij enorm veel vragen stel. Het is belangrijk dat we de discussie hier kunnen voeren. Maar we moeten in de toekomst de projecten op een andere manier kunnen bespreken en evalueren. Dit concrete project loopt al dertig jaar. We moeten heel goed aangeven waarom bepaalde beslissingen worden genomen, in welke zin ook. Misschien kunnen we uit de discussie van vandaag conclusies trekken waardoor misschien nog bepaalde mogelijkheden open blijven.

Uit een recente analyse blijkt dat de administratie aangeeft dat ongeveer twee derde van de jongeren, die meestal uit een van de gemeenschapsinstellingen of De Grubbe in Everberg komen, na een Oikotenproject niet meer in een gemeenschapsinstelling terechtkomen. Ik begin hiermee, want in de commissie is gebleken hoe belangrijk dit gegeven is voor de verdere toekomst van de jongere. Ik blijf beklemtonen dat de investering in deze jongeren van vandaag het rendement van later is. Dat is gebleken uit de projecten. We weten allemaal dat dergelijke projecten niet enkel succesverhalen zijn.

Door de beslissing wordt een einde gemaakt aan een werking van dertig jaar voor een groep jongeren waarvan de hulpverlening aangeeft dat ze vaak geen uitweg zien en die maatschappelijk weinig tot geen perspectief hebben – enkel en alleen omdat het effect van de onthemingsprojecten beperkt is. 40 procent van de jongeren zou opnieuw in een

gemeenschapsinstelling terechtkomen. Daarnaast zouden ook de kosten niet evenredig zijn met die van vergelijkbare projecten, zoals mevrouw Vogels al zei.

De voorbije dagen verscheen hierover heel wat in de pers. Niet alleen deelnemers van de projecten geven er de meerwaarde van aan. Wij kunnen ook niet zomaar naast ons neerleggen wat de jeugdrechters hiervan zeggen. Er is zelfs een opvoeder die zegt: “Zelfs in vijf jaar tijd kunnen wij die jongeren niet bijbrengen wat die tocht van drie maanden wel kan.” Het gaat natuurlijk niet alleen over het al dan niet stappen naar een bepaalde plaats. Het is veel meer dan dat: de voorbereiding, de reden waarom, het motiveren en blijven motiveren van de jongeren. We zijn het er ook over eens dat de nazorg heel belangrijk is. Projecten moeten dan ook de mogelijkheid krijgen om in die nazorg te voorzien.

De jongeren in dit project bevinden zich vaak in een zeer complexe situatie. Elk ander opvoedingsproject heeft al gefaald. Zo’n tocht is dan ook geen kost, maar een investering op langere termijn. Vaak getuigen die jongeren dat een dergelijk project in hun leven een ijkpunt is waaruit ze blijvend kracht putten. Ook mensen die in de jeugdzorgorganisaties werken en de jeugdrechters, die de voorbije dagen naar aanleiding van de communicatie rond dit project aan de alarmbel hebben getrokken, zeggen dat.

Als je, zoals de commissievoorzitter, de vergelijking maakt met een ander project, moeten wij, zoals mevrouw Vogels zegt, vaststellen dat het om veel meer gaat dan enkel de vergelijking van de kostprijs. Wat bereikt men? Wie bereikt men? Wat is de periode waarin de begeleiding plaatsvindt? Al die zaken moeten we ook vergelijken.

Ik zal zeker geen uitspraak doen, in welke zin ook, over de beslissingen over het toekennen van middelen. Voor ons is het veel belangrijker dat wij vandaag duidelijke antwoorden krijgen en weten waar wij aan toe zijn en hoe dit juist in elkaar zit.

Minister, wat is de verhouding in kostprijs voor een jongere in een instelling en deze voor een jongere die deelneemt aan een project van Oikoten? Wat is verhouding in de kans op recidivisme tussen een jongere uit een instelling en die van een jongere die heeft deelgenomen aan een stap- of werkproject van Oikoten? Wat is het plan van aanpak voor de jongeren waar Oikoten zich tot hiertoe altijd op gericht heeft? Op basis van welke argumenten hebt u beslist om de ondersteuning aan de stap- en werkprojecten van Oikoten drastisch te beperken?

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Voorzitter, minister, collega’s, Oikoten werkt met jongeren die nog weinig perspectief ervaren in hun leefsituatie en die zich, zonder succes, aan het einde van de keten van interventies van de bijzondere jeugdzorg bevinden. Het gaat dan over jongeren die al meerdere plaatsingen achter de rug hebben, inclusief een of meerdere verblijven in een gemeenschapsinstelling. Met die jongeren organiseert Oikoten sinds 1982 staptochten. De bekendste is die naar Santiago de Compostella. Deze tochten worden ervaren als de laatste kans tot re-integratie in de maatschappij.

Minister, we vernemen dat u de subsidies voor deze tochten halveert. Dit doet toch een aantal vragen rijzen.

Volgens cijfers van Oikoten werkt de formule wel degelijk. Gemiddeld één derde van de jongeren die deelnemen, krijgt zijn leven weer op orde en functioneert normaal in de maatschappij; één derde legt een parcours af met vallen en opstaan; één derde brengt het er minder goed van af.

Minister, u stelt dat 40 procent van de jongeren achteraf opnieuw in een gemeenschapsinstelling terechtkomt. In elk geval is het zo dat elke jongere die goed terechtkomt na een jarenlange tocht door verschillende voorzieningen van de bijzondere jeugdzorg en gemeenschapsinstellingen, een enorm goed resultaat is. Het toont aan dat waar andere voorzieningen gefaald hebben, deze tochten toch een beginpunt kunnen vormen voor een

integratie in de maatschappij. Dat een aantal jongeren hervallen, lijkt onvermijdelijk. Dat geldt trouwens voor alle voorzieningen in de bijzondere jeugdzorg.

U haalt ook aan dat zo'n project meer kost dan een verblijf in een open instelling. Dat is misschien zo, maar het kost in elk geval minder dan een verblijf in een gemeenschapsinstelling. Indien jongeren na zo'n tocht weer aanknoping vinden met de maatschappij, is de besparing natuurlijk enorm, ook als ze daarna nog een beroep doen op minder dure vormen van begeleiding van de bijzondere jeugdzorg.

We vernemen nu in de pers dat u de subsidies voor dergelijke tochten halveert, terwijl de formule dertig jaar lang succesvol heeft gefunctioneerd. De vraag is dan of het zinnig is jongeren die laatste kans te ontnemen en uiteindelijk ook de maatschappij die kans te ontnemen. Had u niet veeleer in gesprek moeten gaan met Oikoten over hoe een en ander kon worden bijgestuurd? Er liepen gesprekken met de administratie en blijkbaar verliepen die goed, maar worden ze nu doorkruist door deze halvering van de subsidies.

Het verhaal van Oikoten en van de stopzetting van subsidiëring illustreert nog eens de nefaste werkmethode inzake projecten en experimenten in de welzijnssector. Na 30 jaar projectwerking wordt de subsidie immers plots gehalveerd. Dat toont aan dat er nood is aan het inperken van de duur van projecten en experimenten, en dan een expliciete beslissing van de Vlaamse overheid om het project of experiment al dan niet te integreren in de reguliere werking van voorzieningen.

Ik wil er nog even aan herinneren dat Oikoten, al van toen minister Lenssens bevoegd was, een erkenning probeert te verkrijgen, en op die manier ook reguliere subsidies.

Minister, bevestigt u dat u de subsidies voor dit soort tochten halveert? Zo ja, wat was de motivering voor die beslissing, gelet op de goede resultaten van het project? Uiteindelijk gaat het hier over jongeren bij wie alle andere acties van bijzondere jeugdzorg hebben gefaald. Zijn de overwegingen waarop de beslissing is gebaseerd, zo fundamenteel dat we jongeren die laatste kans op re-integratie kunnen ontzeggen? Welke alternatieven van de laatste kans worden in dit geval aan deze groep jongeren geboden?

Kunt u een overzicht geven van de kostprijs van een plaats in een gemeenschapsinstelling, het project van Oikoten en een plaats in een private voorziening? Is het niet wenselijk in dialoog te gaan met Oikoten om na te gaan hoe dit project kan worden voortgezet in een kader dat aanvaardbaar is voor Oikoten en voor u, gelet op het belang ervan voor jongeren?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Minister, het is duidelijk dat de beslissing van u en de Vlaamse Regering om de subsidies voor de stap- en werkprojecten van de vzw Oikoten stop te zetten, heel veel losmaakt in deze commissie en voor opschudding zorgt.

Ik was aanvankelijk niet van plan om zelf een initiatief in te dienen rond deze beslissing, maar toen ik vrijdagochtend kennis kreeg van de zeer harde kritiek van de Unie van Jeugdmagistraten, die we kunnen aanzien als een van dé specialisten met betrekking tot deze materie en die dagelijks bezig zijn met deze probleemjongeren, vond ik het toch nodig om, op basis van die kritiek, een initiatief te nemen.

De jeugdmagistraten zeggen heel duidelijk dat dit een alternatief is voor een plaatsingsmaatregel voor jongeren die al veel te lang in instellingen verblijven en wier situatie meestal uitzichtloos is. Het gaat om kansarme jongeren, jongeren met een laag zelfbeeld, en eigenlijk meestal om jongeren die, wat ze ook uithalen, niet veel meer te verliezen hebben.

De magistraten klagen aan dat ze door uw beslissing een belangrijk alternatief verliezen om met extreem moeilijke jongeren om te gaan, ook al gaat het om een beperkt aanbod. Zij stellen dat deze grensverleggende ervaring vaak de enige positieve ervaring in hun leven is en hun de kans biedt om opnieuw greep te krijgen op het bestaan. Nog volgens de jeugdmagistraten krijgen

deze probleemjongeren zo de boodschap dat er toch opnieuw een beetje in hen wordt geloofd. Niet langer investeren in relatieopbouw met deze jongeren leidt onvermijdelijk tot nog meer verwijdering tussen deze jongeren en de maatschappij, zo stellen ze duidelijk.

De kostprijs is volgens de Unie van Jeugdmagistraten vrij relatief, aangezien het gaat om jongeren die veel kans lopen om na hun achttiende in de gevangenis te belanden en wier traject de maatschappij dan sowieso veel geld kost.

Er is heel veel verschenen over deze beslissing van de Vlaamse Regering, minister, en heel toevallig verscheen op hetzelfde ogenblik ook een boek over de uitstappen naar Compostella, onder de titel 'Ik dus naar Compostella - Jong geweld op zoek naar een uitweg'. U hebt er ongetwijfeld ook kennis van genomen, minister.

Minister Jo Vandeurzen: Ik heb het nawoord geschreven.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik heb het boek zelf nog niet gelezen, ik baseer me enkel op wat ik gelezen heb in de pers. U weet dus zeker waarover het gaat, en u zult dan ook tot de vaststelling zijn gekomen dat heel veel mensen positief over de stap- en werkprojecten van Oikoten spreken, en dat die duidelijk hun verdiensten hebben. De specialisten ter zake zeggen bovendien dat investeren in deze projecten een zeer duidelijk rendement betekent voor later. Tot daar het standpunt van mensen die veel beter geplaatst zijn dan ikzelf of de meeste mensen rond deze tafel om hun oordeel te geven over die beslissing.

Minister, ik zal zelf voorlopig ook nog geen standpunt innemen. Over bepaalde punten zou ik echter graag meer duidelijkheid krijgen.

Minister, mijn interpellatie is gebaseerd op de kritiek van de Unie van Jeugdmagistraten. Haar conclusie is toch wel hard en duidelijk: "Het is bijzonder jammer dat de projectmatig gesubsidieerde initiatieven, die een waardevol alternatief zijn voor jongeren in een vastgelopen hulpverleningscircuit, de rekening moeten betalen voor de budgettaire besparingen in de bijzondere jeugdzorg." Zij waarschuwen ook voor de gevaren op lange termijn en waarschuwen dat het gaat om jongeren die na hun 18 jaar veel kans lopen in de gevangenis terecht te komen. "Het aanbod van Oikoten beantwoordt onmiskenbaar aan een nood."

Minister, u mag deze kritiek niet naast u neerleggen. Wat is uw standpunt ten aanzien van die kritieken? Bent u bereid initiatieven te nemen om deze beleidsbeslissing te herzien en toch nog middelen vrij te maken ter ondersteuning van deze onthemende projecten die volgens deskundigen in de bijzondere jeugdzorg duidelijk hun nut hebben? Dergelijke beslissing zou toch moeten kunnen, nu blijkt dat de vrijgekomen middelen blijkbaar worden geheroriënteerd naar andere initiatieven.

Minister, de projectmiddelen die in het verleden werden toegekend aan de vzw Oikoten worden waarschijnlijk – ik baseer mij hiervoor op de media en heb dit niet rechtstreeks vernomen van de Vlaamse Regering – geheroriënteerd naar andere vormen van ondersteunende begeleiding in de vorm van kortdurende initiatieven. Klopt dat? Op basis van welke argumenten werd die beslissing genomen? Hebt u die beslissing genomen na een grondige evaluatie van het nut van de projecten van de vzw Oikoten? Zo ja, wat waren de resultaten van die evaluatie?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Onze collega's zijn heel specifiek ingegaan op het concrete geval van Oikoten. Ik ga dat niet doen.

Het is mijn aanvoelen dat heel de discussie de vinger op de wonde legt voor heel het systeem van projectfinanciering. We weten allemaal dat er in de jeugdzorg en de jeugdhulpverlening – overigens ook in heel wat andere vormen van hulpverlening – zeer grote nood is en dat er grote uitdagingen zijn, namelijk met beperkte middelen zoveel mogelijk goede, effectieve en efficiënte zorg organiseren. Zoals sommige collega's hebben toegegeven, betekent dat ook dat er keuzes moeten worden gemaakt.

Als we niet opletten, riskeren we te vervallen in een vast stramien. Daarom bestaat zoiets als projectfinanciering, om namelijk mee te stappen in het kader van zorgvernieuwing, om nieuwe vormen van hulpverlening en zorg kansen te geven en de initiatiefnemers daarin te ondersteunen.

Het probleem is natuurlijk dat dergelijke projecten op een bepaald moment een evaluatie moeten krijgen en dat er dan keuzes moeten worden gemaakt. In de Commissie Jeugdzorg hebben we ook duidelijk die analyse gemaakt. Het staat ook uitdrukkelijk vermeld in de motie die we hebben goedgekeurd naar aanleiding van de besluiten van de Commissie Jeugdzorg. Daarin wordt uitdrukkelijk gesteld projectfinanciering enkel aan te wenden als een beslissingsboom met een duidelijke timing wordt vooropgesteld, wat inhoudt dat er passende gevolgen worden gekoppeld aan hetzij een negatieve evaluatie, stopzetting-subsidiëring, hetzij een positieve evaluatie, die verankering betekent. Dit specifieke geval legt mijns inziens de vinger op die wonde.

Minister, wordt het niet tijd die discussie rond projectfinanciering meer in het algemeen te voeren?

De voorzitter: Collega's, ik probeer altijd in eer en geweten – zonder te kijken naar de vraagsteller – te beslissen over de al dan niet ontvankelijkheid van de vragen. U bent het daar misschien niet mee eens. Ik was van mening dat de vragen gesteld hadden kunnen worden bij de bespreking van de begrotingscontrole. Omdat de minister daar letterlijk gezegd heeft dat een aantal projecten bekeken en geëvalueerd werden en dat daar de nodige conclusies aan zouden worden gekoppeld, leek mij dat het geschikte moment.

Ik geef gerust toe dat ik een inschattingsfout heb gemaakt bij de beoordeling van die vragen. Wellicht zullen de media en het verschijnen van dat boek daar iets mee te maken hebben. Ik blijf erbij dat, indien de minister bij de bespreking van de begrotingscontrole aankondigt dat een aantal projecten zullen worden geëvalueerd, wij – ik kijk naar niemand in het bijzonder – op dat moment vragen kunnen stellen over welke projecten het gaat. Maar goed, de discussie wordt vandaag gevoerd. Ik denk dat iedereen dus tevreden kan zijn.

De heer Tom Dehaene: Ik draag Oikoten een warm hart toe. Het was het eerste project dat ik als parlements lid bezocht. Het is mij dus zeker niet onbekend. Ik heb er de nodige sympathie voor.

Ik ben wel zo eerlijk toe te geven dat wij zelf aan minister Vandeurzen en aan de Vlaamse Regering hebben gevraagd om projecten te evalueren en daar de nodige conclusies aan te koppelen, zoals mevrouw Schryvers zegt. Ik vind het niet fair om dan moord en brand te schreeuwen bij de eerste de beste keer dat dat gebeurt. Mevrouw Vogels, u maakt dan van de gelegenheid gebruik om op de man te spelen. Ik kan u zeggen dat u veel vroeger zult moeten opstaan om mij daarmee te raken, maar u doet maar.

Het probleem is een beetje dat Oikoten enkele jaren geleden al het signaal gekregen heeft dat een bijsturing nodig was. Ik heb een zeer concrete vraag, minister. Weet u wanneer ze die eerste signalen gekregen hebben? Ik heb vernomen dat dat al tien jaar geleden zou zijn.

In de plenaire vergadering heb ik bij wijze van voorbeeld een ander, redelijk recent, project naar voren geschoven, namelijk YAR. De cijfers van 2007 en 2008 van YAR werden wetenschappelijk bestudeerd, mevrouw Vogels. In 2007 werden 18 gasten begeleid; 12 daarvan kwamen uit een instelling, want dat wordt in twijfel getrokken; 13 ervan hebben geen feiten meer gepleegd, 5 ervan hebben effectief nog één feit gepleegd. In 2008 werden 21 gasten begeleid, 15 daarvan wonen nu zelfstandig. Dat is een zeer mooi resultaat. Het is fout te beweren dat ze één week worden begeleid. Ze zijn één week residentieel en worden daarna nog meer dan een jaar begeleid. Misschien is een werkbezoek aan YAR nuttig, dan kunnen we hen zelf aan het woord laten.

Ik zit inderdaad in de raad van bestuur van YAR. Ik vind het jammer dat u dat aanhaalt en duidt op belangenvermenging, alsof de middelen van Oikoten naar YAR zouden gaan. Er is

twee jaar geleden beslist dat YAR mocht worden uitgebreid na die wetenschappelijke studie. We zijn gestart in Antwerpen en Limburg, nu volgt Vlaams-Brabant en de volgende jaren ook nog West- en Oost-Vlaanderen. Nogmaals, dat is twee jaar geleden al beslist in de meerjarenplanning. Beweren dat de middelen van Oikoten gebruikt worden voor YAR is – ik zal het proper uitdrukken – niet correct. U kunt net zo goed zeggen dat het geld van Oikoten gebruikt wordt voor een nieuw kantoor voor de minister, want ze zijn intussen inderdaad verhuisd. Het is totaal onjuist. Ik vind het jammer, mevrouw Vogels, dat u de discussie op die manier probeert te voeren.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, in de eerste plaats hebben we op geen enkel moment aangegeven dat de onthemende projecten, namelijk de staptochten, niet kunnen blijven bestaan. Het is wel zo dat aan de initiatiefnemer, herhaaldelijk, de vraag gesteld werd om ze te heroriënteren en te dynamiseren binnen een flexibel, vraaggestuurd aanbod. Maar hierover dadelijk meer.

We stellen vast dat Oikoten met een kost van 42.000 euro per traject van maximaal vier maanden absoluut en opmerkelijk hoger ligt dan om het even welk ander privaat aanbod. De kostprijs van een plaats in een begeleidingstehuis bedraagt 52.000 euro op jaarbasis, de kostprijs van een traject van Oikoten komt dichtbij de totale kost van een gemeenschapsinstelling, inclusief het begeleidende, bewakende en onderwijzende personeel en de totale kost voor de werking en infrastructuur. De gemiddelde verblijfsduur in een gemeenschapsinstelling bedraagt trouwens eveneens een viertal maanden.

Volgens de overeenkomst met de Vlaamse Gemeenschap moet de initiatiefnemer zestien jongeren per jaar begeleiden, en daarvoor ontvangt Oikoten 674.200 euro. Daarenboven moeten we erop wijzen dat van de achttien projecten die Oikoten vorig jaar organiseerde, er zeven vroegtijdig afgebroken of niet opgestart werden. Dat lezen we in het recente jaarverslag 2011 van de initiatiefnemer.

De initiatiefnemer kiest ervoor om zijn aanbod nu zo te organiseren dat het onmogelijk is om de capaciteit die vrijkomt door deze afgebroken trajecten op een andere manier of voor andere jongeren in te zetten. Vanuit dit perspectief moeten we zeggen dat de kost per effectief gerealiseerd traject feitelijk nog hoger ligt. Uitgaande van een gemiddelde duur van één project van drieënhalve maand, zou de initiatiefnemer op jaarbasis voor zijn zestien onthemingen – zoals dus in de overeenkomst met de Vlaamse Gemeenschap staat – 1680 begeleidingsdagen moeten organiseren. Uit de verslaggeving door de initiatiefnemer ten aanzien van het Agentschap Jongerenwelzijn blijkt echter dat de initiatiefnemer er in 2011 slechts 1220 heeft gerealiseerd. Een aanbod met een uitval van ruim een derde dat zich zo organiseert dat de uitval niet door andere trajecten kan worden gecompenseerd, maakt zichzelf heel kwetsbaar.

De initiatiefnemer stelt met het budget van het project 9,25 voltijds equivalenten te werk van wie er 4 ingezet worden voor de staptochten. Zelfs rekening houdend met de investeringen op het vlak van screening en begeleiding van de context, blijft dit een zeer zware overhead in vergelijking met andere initiatieven. Tegelijkertijd kreeg de organisatie wel bijkomende opportuniteiten door de mogelijkheid tot structurele inbedding van de onthemende tochten in een andere component van hun werking, met name de dienst voor herstelgerichte en constructieve afhandeling. Het Agentschap Jongerenwelzijn gaf dit meermaals aan, dit leidde echter niet tot creatieve voorstellen om deze aanbodgestuurde en dure structuur te doorbreken.

Uit een analyse die medio 2011 gemaakt werd op basis van de registratie van de cliënttrajecten in Domino, het registratiesysteem van de verwijzers, stellen we vast dat van de 34 jongeren die Oikoten in 2009-2010 begeleidde bijna 40 procent achteraf opnieuw in een gemeenschapsinstelling terechtkwam en meer dan 25 procent in een privaat begeleidingstehuis. Twee derden van de jongeren hebben achteraf dus nog nood aan residentiële

vervolghulp. Op basis van deze cijfers, en gekoppeld aan de hoge kost, moeten we ons toch vragen durven te stellen over de meerwaarde en de doelstelling van een onthemend traject zoals dat door Oikoten wordt georganiseerd.

Het is duidelijk dat hierbij naar het hulpverleningstraject wordt gekeken, met name naar welke vervolghulp wordt ingezet en niet naar het recidivisme. Het is niet mogelijk om uit de bestaande registratiesystemen van Jongerenwelzijn gegevens over recidivisme te genereren. Wel lezen we in het onderzoeksrapport van de VUB uit 2008 ‘Een effectiviteitsonderzoek naar de onthemende tochten van Oikoten’ dat ongeveer de helft van de jongeren recidiveert.

Ter vergelijking: uit een onderzoek dat de Katholieke Hogeschool Limburg in 2010 uitvoerde naar Youth at Risk met als titel ‘Youth at Risk op de effectladder’ blijkt dat na afronding van het traject 71 procent geen politiecontacten meer heeft gehad.

In de projectovereenkomst die we met de initiatiefnemer hebben afgesloten, wordt het aanbod van Oikoten als volgt omschreven. Eerst is er de fase van de aanmelding en de intake. Een minderjarige die wenst deel te nemen aan een onthemend traject, richt hiervoor een schriftelijke vraag aan de initiatiefnemer. Op basis van deze motivatiebrief en contacten met de verwijzende instanties, beslist de initiatiefnemer wie al dan niet in aanmerking komt. Voor de start wordt met de jongere een overeenkomst afgesloten.

Dan is er de eigenlijke ontheming. Die kan bestaan uit een staptocht, één-op-één of duotochten, of uit een werkproject. De duur bedraagt telkens minimaal drie en maximaal vier maanden. De initiatiefnemer kiest ervoor om de staptochten te laten begeleiden door niet-hulpverleners. Deze stapbegeleiders krijgen voor een tocht van drie maanden een contract van ruim vier maanden, voor een tocht van vier maanden een contract van bijna zes maanden. Tijdens de ontheming worden reflectiemomenten ingelast met een professionele hulpverlener. Dit gebeurt minimaal een keer voor een project van drie maanden, minimaal twee keer voor een project van vier maanden.

Dan is er de fase van de afronding en de nabegleiding. Na de beëindiging van de ontheming komen alle betrokken actoren – de jongere, de context, de verwijzende instantie – bijeen om het project te evalueren en vervolgafspraken te maken. Vervolgens neemt de projectverantwoordelijke één maand en drie maanden na de beëindiging contact op met de jongere om na te gaan of de vervolgafspraken nagekomen worden.

De beslissing ten aanzien van het project Oikoten moet worden geplaatst in een ruimer debat – ook daar werd al naar verwezen – inzake de projectwerking van de bijzondere jeugdbijstand. Sedert verschillende jaren formuleert de Inspectie van Financiën aan- en opmerkingen over de continuering en de evaluatie van de projecten van de bijzondere jeugdzorg. Deze aanmerkingen kwamen eveneens uitvoerig aanbod in de Commissie Jeugdzorg vorig jaar. We verwijzen naar de motie van aanbevelingen over de maatschappelijke beleidsnota Jeugdzorg, die stelt “projectfinanciering enkel aan te wenden wanneer een beslissingsboom met een duidelijke timing wordt vooropgesteld, wat inhoudt dat passende gevolgen worden gekoppeld aan hetzij een negatieve (stopzetting subsidiëring), hetzij een positieve evaluatie (verankering)”.

Sinds een aantal jaar werkt het Agentschap Jongerenwelzijn systematisch aan een evaluatie en desgevallend regularisatie van de projecten. Dit heeft ertoe geleid dat er de voorbije 4 jaar 45 projecten geregulariseerd werden en 28 projecten werden stopgezet. Momenteel heeft nog een 23-tal initiatieven binnen Jongerenwelzijn een projectstatus. Het project Oikoten is er een van.

Vooraleer in te gaan op de vraag naar mijn argumentatie om de subsidiëring van het project te herzien, is het belangrijk om in te gaan op de positionering van Oikoten in het hulpverleningslandschap van vandaag. Toen de initiatiefnemer dertig jaar geleden zijn onthemende projecten startte, waren ze absoluut nieuw en vernieuwend in Vlaanderen. Ondertussen stellen we vast dat verschillende initiatiefnemers, zoals time-outprojecten, maar ook begeleidingstehuizen en multifunctionele centra, de methodiek in hun reguliere werking

hebben geïntegreerd. De rol die Oikoten hierin heeft gespeeld is groot. Ik druk hiervoor dan ook mijn oprechte waardering uit.

Tegelijkertijd hebben we de voorbije jaren ons aanbod enorm gedifferentieerd, ook wat betreft gelijkaardige doelgroepen als die van Oikoten: proeftuinen, specifieke intensieve contextbegeleidingsprogramma's voor minderjarige delictplegers, Youth at Risk en zo meer. We weerleggen dan ook met klem dat we er in Vlaanderen voor kiezen om prioritair in gesloten opvang te investeren, zoals de media berichtten en zoals op de website van Alba, de inrichtende macht van Oikoten, te lezen staat. De opgesomde initiatieven zijn uiteraard het bewijs van het tegendeel.

Terwijl de sector evolueerde en de onthemingsmethodiek in reguliere werkingen werd ingebed, kunnen we ons niet van de indruk ontdoen dat Oikoten als project aan de zijlijn is blijven staan. Er zijn onmiskenbaar kansen en opportuniteiten gemist om het aanbod beter te verankeren en in de bredere hulpverlening in te bedden. Een wijzigend hulpverlenings-landschap noopt tot een goede opvolging en evaluatie van initiatieven.

Dit is voor ontheming gebeurd in 2009. Uit het evaluatierapport 'Back on Track' van onderzoeksbureau Beke onthoud ik de volgende aanbevelingen. Het is belangrijk om de doelgroep goed af te bakenen, er wordt geadviseerd om het onthemend aanbod te differentiëren, er moet aandacht gaan naar vervolghulp en inbedding van de ontheming in een ruimer traject.

In het VUB-onderzoek uit 2008 lezen we in de conclusie de volgende vaststelling over Oikoten: "Sommige aspecten van het aanbod lopen achter op ontwikkelingen in het werkveld. De voornaamste zijn: ontheming zonder nazorg is niet effectief, Oikoten is er niet in geslaagd om zich binnen de jeugdzorg een plek te geven als schakel in ruimere hulpverleningstrajecten via bijvoorbeeld een heroriëntering van een deel van de project-middelen om de nazorg deels in eigen beheer uit te bouwen, zoals een aantal andere initiatiefnemers dit heeft gedaan."

Ik geef u ter illustratie mee dat in 2012 op het project van YAR 150.000 euro werd bespaard met behoud van opdracht en het aantal te begeleiden jongeren. Die 150.000 euro heeft YAR omgezet naar het aanbod begeleid zelfstandig wonen om structureel in een natraject te kunnen voorzien. Met het verminderde projectbudget worden nog steeds evenveel jongeren begeleid door het realiseren van efficiëntiewinsten.

Ik citeer opnieuw het onderzoeksrapport: "Als Oikoten deze principes" – het betreft dus reflectie en transfer – "wel zou hanteren tijdens de tochten, zou er mogelijk een sterkere vermindering van recidive en probleemgedrag plaatsvinden." Desondanks heeft de initiatiefnemer zijn aanbod niet op deze duidelijke aanbeveling afgestemd. Het is van belang om op te merken dat het Agentschap Jongerenwelzijn al voor het onderzoek – wij kunnen teruggaan tot het overleg in 2006, waarvan wij het verslag hebben teruggevonden – aan de initiatiefnemer heeft gevraagd om te differentiëren, en ook om de kostprijs van een traject kritisch te bekijken en waar mogelijk, met ingrepen in de wijze waarop de projecten worden georganiseerd, het budget te drukken.

Het streven naar efficiëntiewinsten is niet enkel een opdracht voor de overheid, maar ook voor privéinitiatiefnemers. Wij stellen vast dat de initiatiefnemer weinig tastbaar gevolg heeft gegeven aan de vragen van het agentschap en aan de resultaten van het onderzoek. Als wij naar de hoge uitval kijken, moeten wij vaststellen dat er inzake doelgroepafbakening nog steeds problemen zijn, dat het aanbod nog steeds eenzijdig is en dat inzake inbedding en vervolghulp geen concrete stappen werden gezet. Andere initiatieven hebben het onderzoek en de projectstatus van hun werking gebruikt om hun aanbod te herdenken en al dan niet gedeeltelijk als regulier aanbod te laten erkennen. Dit kan uitgelezen mogelijkheden creëren voor de vervolghulp en naadloze zorgtrajecten. We hebben hier in het recente verleden trouwens in het uitbreidingsbeleid een expliciete prioriteit van gemaakt. Ook op dit punt kan ik niet anders dan vaststellen dat daar voor het aanbod van Oikoten niet op werd ingegaan.

In november 2011 is overleg gepleegd tussen de initiatiefnemer, mijn kabinet en het Agentschap Jongerenwelzijn. Op dit overleg werd expliciet naar een plan voor de differentiëring van het aanbod gevraagd. Het moet trouwens duidelijk zijn dat een dergelijke differentiëring niet impliceert dat de initiatiefnemer geen langdurige onthemingen meer mag organiseren, maar dat hij zijn aanbod moet verruimen opdat het minder eenzijdig en rigide is en meer op maat van verschillende hulpvragen kan worden aangeboden.

Wij weerleggen hierbij ook de kritiek van de Unie van de Jeugdmagistratuur: wij hebben niet beslist om de langdurige trajecten te schrappen. Wij zijn er ook van overtuigd dat ze voor een aantal jongeren een meerwaarde hebben. Wel verwachten we van de initiatiefnemer dat hij zijn aanbod herprofileert en differentieert, om minder aanbodgestuurd te werken en rekening te houden met de krachten en beperkingen van jongeren, zoals wetenschappelijk onderzoek duidelijk vraagt. En we kunnen niet anders dan betreuren dat hij er niet in slaagt om de organisatie en financiering van zijn aanbod te laten evolueren – met het oog op efficiëntiewinsten – of om aanbevelingen uit wetenschappelijke hoek in zijn werking te implementeren. Tussen haakjes: de jeugdmagistraten hebben in 2011 dertien jongeren doorgestuurd, naast zes die door de comités werden gestuurd.

Oikoten slaagt er blijkbaar niet in om rond deze thema's concrete stappen te zetten. Bovendien moeten wij hierbij de volgende kanttekening maken, verwijzend naar het onderzoek van 2008: de subjectieve beleving ligt opmerkelijk hoger dan de objectieve resultaten van het project. Nogmaals: onderzoekers leggen de kaarten op tafel om ook objectief de resultaten te verbeteren, maar dat wordt door de initiatiefnemer niet ter harte genomen. Dat is moeilijk te begrijpen. Op een overleg in februari van dit jaar legde de initiatiefnemer een plan voor dat weinig concreet, weinig uitgewerkt was. Nadien hebben wij geen voorstellen meer ontvangen. Samenvattend: zowel op basis van de cijfers, de kostprijs en de aanbevelingen uit het onderzoek – waarvan wij betreuren dat ze niet tot actie hebben geleid – kunnen wij niet anders dan stellen dat het zo niet verder kan. Er dringen zich maatregelen op.

Het is van belang erop te wijzen dat het overleg met vzw Alba als inrichtende macht van Oikoten op korte termijn wordt voortgezet. Want wat ons betreft, blijft de organisatie een waardevolle partner in de jeugdhulpverlening. Het is wel duidelijk dat ik daartoe van de initiatiefnemer een concreet plan verwacht waarin minimaal de volgende elementen zijn vervat: differentiatie, voorstellen inzake efficiëntieverhoging, de wijze waarop conclusies uit wetenschappelijk onderzoek in de werking worden geïntegreerd, enzovoort. Wij hebben opnieuw aan de initiatiefnemer gevraagd om samen na te gaan hoe alle vormen van onthemende projecten op een financieel leefbare wijze een plaats kunnen krijgen in een gedifferentieerd gemoduleerd aanbod.

De repliek van de initiatiefnemer hierop is wat volgt: “Wij gaan graag in op uw uitnodiging voor een gesprek betreffende de toekomst van alle vormen van onthemende projecten van Oikoten en dit binnen een gedifferentieerd aanbod. Wij zijn blij te vernemen dat het streefdoel is om dit te kunnen doen binnen financieel haalbare grenzen. Wij zullen trachten hiervoor een haalbaar voorstel uit te werken.” Binnenkort is er opnieuw een overleg gepland.

Er zijn vragen over de projectmiddelen en de heroriëntering. Ik stel vast dat men soms besluiten trekt op basis van informatie die totaal fout is. Het is wel degelijk de bedoeling om in 2012 Oikoten 674.200 euro over te maken. Niemand denkt eraan om in de loop van het jaar van koers te veranderen. Op 25 mei zal de Vlaamse Regering het dossier bespreken. Dat heeft niets te maken met YAR. Het bedrag blijft ongewijzigd. De discussie gaat dus over 2013. In november 2011 zijn wij met de initiatiefnemer aan tafel gaan zitten, met de vragen om de projecten te evalueren, te kiezen voor structurele inbedding dan wel een afbouw, en om een plan in te dienen. Uiteraard zijn wij bereid om ook de structurele inbedding van onthemende projecten te overwegen.

De middelen die vanaf 2013 minder zouden worden toegekend – wij hebben gezegd dat bij ontstentenis van een concreet plan de middelen voor 2013 zouden worden afgebouwd –,

vloeien terug naar het Fonds Jongerenwelzijn en zullen worden gebruikt voor het uitbreidingsbeleid en de modulering. De middelen zullen in de sector blijven, wat de jeugdmagistraten niet ontevreden zal maken.

Voor wat betreft de kortdurende modules, kan ik u zeggen dat we een containermodule hebben gecreëerd van maximaal twee weken voor ondersteunende begeleiding, time-out, ervaringsleren en kortdurende ontheming. Deze modules kunnen aan elkaar worden geschakeld, om toch een langduriger traject mogelijk te maken. We hebben ons hiervoor gebaseerd op het model van de vzw aPart, het vroegere Albezon, die recente evoluties en onderzoeken wel aangrepen om een gedifferentieerd aanbod uit te werken. Het gaat dan over korte ontheming, lange ontheming, time-out, dagbesteding, enzovoort.

Ik maak toch nog even de vergelijking met de situatie van Oikoten. Oikoten ontvangt 674.000 euro per jaar, begeleidt per jaar 16 jongeren in 1200 begeleidingsdagen. De vzw aPart ontvangt 450.000 euro subsidie per jaar, bereikt 195 jongeren in 1000 begeleidingsdagen in trajecten variërend van enkele dagen tot meerdere maanden per jongere.

Er hebben zich al twee initiatiefnemers gemeld om dezelfde langdurige trajecten te organiseren voor het bedrag van de 350.000 euro die wij voor 2013 in het vooruitzicht hadden gesteld. De vergoeding voor het Amerikaanse deel van het project YAR laten we systematisch zakken. Tegen 2013 zou dat volledig uit de prijs moeten kunnen worden verwijderd. Dat is trouwens ook al meegedeeld aan YAR naar aanleiding van de beslissing die vorige maand voor 2012 werd genomen. In 2012 wordt YAR dus niet uitgebreid, integendeel. Op de bestaande, klassieke trajecten werd bespaard. We hebben YAR gevraagd om de kosten voor die trajecten met 150.000 euro te verminderen. De stuurgroep van YAR, dat is de regioverantwoordelijke van Jongerenwelzijn, de initiatiefnemer David Debrouwere, moet de projecten en de registraties opvolgen en evalueren.

Ik besluit met wat ik in mijn nawoord in het boek van YAR heb geschreven: “De scharnierfunctie die Oikoten opneemt, dwingt de organisatie om zich volop in een bredere hulpverlening in te schakelen, om zich te positioneren en te herpositioneren. Oikoten moet blijven evolueren en, net als de jongeren, voortdurend blijven bewegen. De jeugdzorg is vandaag totaal anders dan ten tijde van de eerste ontheemde projecten. Het streven naar zorg op maat, het trajectmatig denken, en het investeren in effectieve en efficiënte hulpverlening in een context van een geprofessionaliseerde en integrale jeugdhulp vormt ook voor Alba als inrichtende macht en het onthemend project Oikoten een cruciale uitdaging. De dertig getuigenissen in dit boek bieden een waardevolle terugblik, maar moeten tegelijkertijd aan de basis liggen van een grondige denkoefening over de positionering en profilering in de jeugdhulpverlening van de 21e eeuw. Ik ben ervan overtuigd dat Alba en Oikoten deze uitdaging aan zullen gaan zoals ze elk traject met jongeren hebben aangepakt: onbevooroordeeld, creatief en met aandacht voor de tocht en het resultaat.”

Ik hoop dus dat we met hen die tocht naar een goede positionering kunnen voortzetten.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Een en ander wordt er alleen maar duidelijker op. Maar ik blijf problemen hebben met het toenemende kostprijsdenken en het alsmaar onderzoeken van de effectiviteit. Dat moet gebeuren, maar ik blijf erbij dat je er toch heel voorzichtig mee moet zijn omdat je in de welzijnssector heel vaak appels met citroenen dreigt te vergelijken. De ene jongere is de andere niet. U zegt zelf dat de doelgroepdefinitie van jongeren die in aanmerking komen voor lange staptochten in samenwerking met de jeugdrechtbank en de jeugdrechters zou moeten worden bekeken. Ik sluit me daarin aan bij mevrouw Dillen.

Ik blijf het moeilijk vinden dat men in welzijn projecten onderzoekt. De variabelen zijn in dergelijke onderzoeken absoluut niet gesloten. Ik mis ook een algemene visie. De jeugdzorg is ongelooflijk veranderd, maar ook het profiel van jongeren is ongelooflijk veranderd.

Jongeren zijn anders ontheemd dan dertig jaar geleden. Het zou goed zijn dat er een algemene visie zou worden ontwikkeld op hoe we met die zeer moeilijke jongeren omgaan. Hoe gaan we om met jongeren in een situatie zitten die als misdrijf wordt omschreven, jongeren die vaak weinig of geen netwerk hebben? Hoe kunnen we bestaande projecten daarin als een soort modules inpassen? Ik vind te weinig verbanden tussen de projecten die nu bestaan.

Minister, ik ga voor een deel met u mee wanneer u het hebt over de evaluatie van dertig jaar Oikoten. Ik ken het verloop onvoldoende. Ik weet alleen dat de mensen van Oikoten mij hebben gezegd dat ze een aantal voorstellen hebben ingediend bij de administratie in februari 2012, maar dat daar geen reactie op is gekomen. U zegt nu dat er een plan is en dat u verder geen reactie hebt gehoord. Dan is dat minstens een dovemansgesprek geweest. Blijkbaar verwachtte Oikoten reacties op hun plan vanuit de administratie, en verwachtte de administratie reacties van Oikoten. Daar is dus iets misgelopen. Dat is op zijn minst spijtig.

Wat betreft YAR vind ik het goed nieuws dat u zegt dat de kosten voor het Amerikaanse programma worden afgebouwd. Ik hoop dat u daarin slaagt, dat de kleine lettertjes van het contract niet van dien aard zijn, zoals bij Triple P, dat u toch zult moeten blijven betalen. Ik hoop dat u daar een goede jurist op hebt gezet en dat we daar vanaf geraken. Ik denk niet dat het voor herhaling vatbaar is om voor de welzijnssector dure dingen over te kopen vanuit Amerika.

U hebt geciteerd uit het Limburgse onderzoek. Dat maakt duidelijk dat je uit zo'n onderzoek heel veel kunt halen. U hebt geciteerd dat 71 procent achteraf niet meer met de politie in aanraking komt. Ik haal andere cijfers uit dat onderzoek, zoals het feit dat het zelfbeeld van meisjes achteruit is gegaan.

Het past meer in een soort continuïteit, waarbinnen je de mogelijkheid zou moeten geven om modules, zoals langdurige staptochten of kortdurende begeleiding van Youth at Risk, in te bouwen, onder de begeleiding van een consultant in de bijzondere jeugdzorg, de trajectbegeleider, waar we ook in ons voorstel van resolutie op gewezen hebben. Dat is essentieel. Zolang dat er niet is, blijf je vaak in een zwart-witdiscussie zitten. Is een project effectief of niet? Is het de juiste doelgroep of niet? Het is essentieel dat men een visie en een plan heeft en dat men een trajectbegeleider heeft die de dingen mee kan opvolgen.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Het is niemands bedoeling, maar we mogen zeker geen welles-nietesspelletje spelen over welk project goed is en welk niet. Ik wil ook aan geen enkel project afbreuk doen. Maar als we een evaluatie wensen te maken, ook in het kader van projectfinanciering, hoe gaan we daar dan mee om? Ik blijf met een aantal cruciale vragen zitten, minister, ook na uw antwoord.

U gaat met de mensen van dit project nog samen zitten om een aantal zaken uit te klaren. Een aantal zaken moeten we toch meenemen. We kunnen inderdaad vergelijkingen maken, maar ik vind het niet de optimale situatie om dat al te doen. U zegt bijvoorbeeld dat er weinig flexibiliteit aan de dag wordt gelegd en dat de uitval niet wordt gecompenseerd. Wat zijn de redenen daarvoor? Oikoten is een project dat met jongeren werkt met wie in de hele sector niemand meer aan de slag kan. Het gaat om jongeren die heel complexe situaties meemaken. Andere projecten zetten zelfs uitdrukkelijk uitsluitingscriteria op hun website, bijvoorbeeld het feit dat men onvoldoende Nederlands zou spreken. Ik vind dat we dat ook moeten meenemen als we gaan evalueren. We moeten dat voor iedereen op dezelfde manier doen.

U zegt dat we vanuit Welzijn niet over de cijfers met betrekking tot recidivisme beschikken. Dat is een probleem. In andere projecten komt 71 procent niet meer in contact met de politie, maar dan zou ik graag zien dat daar de uitsluitingscriteria naast worden gelegd, want misschien zijn die ook wel een deel van de verklaring.

Ik blijf dus met een aantal cruciale vragen zitten, waar ik op dit moment geen antwoord op heb. Ik wil vragen om dat allemaal mee te nemen. Het kan immers een heel ander beeld

geven, in welke richting dan ook. We hebben vandaag al een deel van de verklaring gekregen. Als we een evaluatie maken, moeten we een keuze maken op basis van correcte argumentatie.

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het heeft bewezen dat het nuttig was om dit hier te bespreken. Het heeft ons heel wat verduidelijkingen gegeven over de situatie.

Het is inderdaad altijd moeilijk en gevaarlijk om met vergelijkingen te werken, omdat men vanuit die vergelijkingen dan een keuzebeslissing gaat motiveren. Daarvoor moeten we veel dieper gaan en er andere zaken bij betrekken.

Ik verwees daarnet al naar de gesprekken met de administratie, die doorkruist werden door de halvering van de subsidies. Ik heb daar nu twee versies over gehoord. Het belangrijkste is dat ik verneem dat er nieuwe gesprekken gepland zijn in mei. Ik ben, samen met de andere collega's, heel benieuwd om te vernemen hoe dat loopt. Het plan is om te halveren tegen 2013. De gesprekken die er nu aan komen, zullen dus heel belangrijk zijn. Ik ben benieuwd wat daaruit zal komen en zou dat dan ook graag vernemen.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt een aantal zaken meegedeeld die een en ander verduidelijken, na de commotie die ontstaan was rond deze beslissing.

Toch blijf ik, net als de vorige sprekers, met een aantal vragen zitten. U maakt vergelijkingen, maar in dit dossier is het zeer moeilijk om juiste vergelijkingen te maken. Men vertrekt immers van totaal andere uitgangspunten.

Ik begrijp dat het moeilijk is om in het tijdsbestek van een interpellatie een debat ten gronde te voeren. Dat moet ook gebeuren op basis van meer cijfermateriaal. Misschien zou het nuttig zijn, voorzitter, om daar in deze commissie tijd voor vrij te maken.

Eén punt uit de repliek van mevrouw Vogels vond ik heel belangrijk, namelijk haar oproep om na te denken over een algemene visie op hoe we met deze bijzonder moeilijke jongeren omgaan.

In de Commissie Jeugdzorg waren er zeer nuttige activiteiten. We moeten echter durven toe te geven dat, zelfs na al die hoorzittingen en dergelijke, de commissie geen antwoord heeft gegeven op deze vraag.

Minister, ik ben bijzonder benieuwd naar de afloop van de gesprekken die u zult voeren gedurende de volgende weken. U hebt aan Oikoten gevraagd om een en ander bij te sturen op basis van de criteria die u gegeven hebt. Ik begrijp dat u verwacht dat zij dan ook hun huiswerk maken. Het is toch wel duidelijk dat er hier een misverstand in het spel is. Zij zeggen dat het bezorgd werd. U knikt neen. Ik heb geen reden om dat te betwifelen. Zij hebben dat waarschijnlijk onvolledig gedaan en verwachtten misschien dat u met hen in discussie zou gaan. Blijkbaar leefden er echter andere verwachtingen bij de administratie. Die vond blijkbaar dat Oikoten eerst het dossier volledig moest bezorgen. Ik ga ervan uit dat het om een spijtig misverstand gaat. Ik ben niet zo pervers daar iets anders achter te durven zoeken. Het is duidelijk dat een en ander spaak is gelopen.

Minister, ik hoop dat er toch nog ernstige inspanningen zullen worden gedaan om een en ander overeind te houden. De jeugdmagistraten gaan in hun kritiek en opmerkingen toch niet over één nacht ijs. Als zij, vanuit hun ervaring, zoiets op papier zetten, ga ik ervan uit dat ze daar goed over hebben nagedacht en dat ze op die manier een noodkreet richten aan u, minister, en aan uw Vlaamse Regering om een en ander nog eens te overdenken.

Tot slot, voorzitter, had ik graag een motie aangekondigd.

De heer Peter Gysbrechts: Ik wil ook een motie aankondigen.

Mevrouw Mieke Vogels: Ook ik kondig een motie aan.

De heer Tom Dehaene: Hoewel ik er zelf wellicht de oorzaak van ben dat die projecten worden vergeleken, vind ik het toch een verkeerde manier van werken. Ik wilde enkel weerwerk bieden aan wat er gezegd werd in de media. Ik denk dat er in de VRT-reportage gezegd werd dat er geen alternatieven waren voor die gasten. Daarom heb ik het voorbeeld gegeven van een ander project, waardoor ik ongewild de vergelijking tussen beide in gang heb gezet. Ik vind ook dat dat geen goede manier van werken is.

Collega's, ik ben wel blij dat de minister uitvoering geeft aan onze resolutie, waarin wij gevraagd hebben om alle projecten kritisch te bekijken. Af en toe zal daar wellicht een niet gemakkelijke beslissing bij zijn, ook al hebben we zeer veel sympathie voor de projecten waarover het dan gaat. Als we de vraag stellen, moeten we natuurlijk ook bereid zijn de gevolgen te dragen.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: De getuigenissen in het boek van Phara de Aguirre vormen natuurlijk mooie verhalen. Ik kan niet genoeg herhalen dat er geen enkel moment was waarop de administratie of het kabinet de intentie had om het werken met projecten zoals Oikoten, onthemingstrajecten, in vraag te stellen of als niet waardevol te beschouwen. Integendeel, de boodschap was steeds dat ze zich een plaats moesten geven in een gedifferentieerd landschap van jeugdhulpverlening, een plaats die toelaat om dat ook structureel te financieren, maar op een manier dat het ook goed aansluit op wat er op dit moment aan de orde is in de jeugdhulpverlening. Dan gaat het over gedifferentieerd werken, over het kunnen bieden van maatwerk, van nazorg. Zulke dingen zijn niet op een blauwe maandag uitgevonden door de administratie, maar staven zich op basis van een aantal analyses die werden gemaakt en die met de betrokkenen werden besproken.

Het aanbod dat tijdens het laatste gesprek op het kabinet werd geformuleerd, is het aanbod zoals het moet worden geformuleerd: "Zoals enkele van jullie collega's hebben gedaan en posities hebben ingenomen, krijgen jullie opnieuw de kans om initiatief te nemen in dat verhaal en ons een goed voorstel te doen."

Het gesprek heeft dus bij herhaling plaatsgevonden. U spreekt over een misverstand. Ik vind het niet aangenaam dat er een soort onderliggend préjugé aanwezig is in de communicatie en in een aantal van uw vragen. Er wordt de indruk gegeven dat de administratie ongelijk heeft en slecht heeft gecommuniceerd en dat die mensen te goeder trouw zijn en het grote slachtoffer van het verhaal zijn. Dat is natuurlijk niet de waarheid. De waarheid is dat er wel met hen gesproken is. De leidende ambtenaar – die hier aanwezig is – heeft dat gesprek bijgewoond. In dat gesprek werd gezegd dat hun voorstellen niet voldoende beantwoorden aan wat er eigenlijk aan de orde is. Ik heb dat ook niet uit mijn duim gezogen. De administratie heeft in eer en geweten voorgesteld de betrokkenen er tijdig op te attenderen dat het geen verworven recht is dat zo'n project met zo'n bedrag kan blijven bestaan, zeker als je weet dat de middelen steeds schaarser worden. Als ik de verslagen en de rapporten die ik vanuit het agentschap krijg, lees, heeft de administratie echt geprobeerd om samen op weg te gaan om een nieuw hoofdstuk aan dat indrukwekkende verhaal van Oikoten te schrijven.

Ik weet niet wat de jeugdmagistraten zouden zeggen indien ik deze informatie met hen zou delen. Misschien is de Unie van Jeugdmagistraten niet volledig op de hoogte van het uitgebreide aanbod in de jeugdzorg, waar overigens een hele evolutie aan de gang is. Ik hoop dat ik hen er via deze weg van kan overtuigen dat het initiatief niet zal verdwijnen en dat die aanpak wel degelijk een plaats blijft kennen.

Ik ben het er uiteraard mee eens dat dit soort debatten niet alleen mag gaan over de omvang van de middelen: we moeten ook de aard van de problematiek van de jongeren in rekening

brengen. We kunnen geen appels met peren vergelijken, daar ben ik het uiteraard mee eens. Dat heb ik ook nooit geïnsinueerd. Zo is het ook nooit de bedoeling geweest om bij de ene middelen weg te nemen om die aan de andere te geven. Dat is niet correct! Dat is niet waar! Elke werkvorm die een meerwaarde kan betekenen, moet een plaats krijgen in dat brede palet. Opnieuw, ik kan alleen maar aanbieden om op die uitdaging in te gaan en het aanbod aan te nemen.

Ik zal me niet verschuilen achter het parlement. De administratie zegt dat het project met minder geld kan. Als u mij dan vraagt om overleg aan te gaan en de kansen te bekijken, zal ik dat doen. Ze vierten nu net hun dertigjarig bestaan. Dat is een ongelukkige samenloop van omstandigheden. Ik begrijp best dat dat niet leuk is voor die mensen, maar ik ga niet onder druk van de reacties in de media onmiddellijk bakzeil halen. We gaan dat gesprek ten gronde voeren op basis van inhoudelijke argumenten, op een geobjectiveerde manier. Ze krijgen de kans om uit te zoeken hoe we dat structureel kunnen verankeren binnen de evoluerende jeugdhulpverlening, daar blijven we bij. We zullen met hen aan de slag gaan. Wie zo'n boodschap krijgt, begint natuurlijk te mobiliseren. Dat kan de besluitvorming beïnvloeden, maar dat zal bij mij niet het geval zijn. Daar doe ik niet aan mee.

Het parlement heeft het recht om de minister over letterlijk alles te ondervragen, zelfs over een beslissing van de minste omvang. Een minister heeft niets te zeggen over het parlement. U regelt de werkzaamheden. Ik kan mijn mening hebben over een vraag, maar ik zal ze beantwoorden. Daar heb ik geen problemen mee. Maar ik ga geen debat aan op basis van perceptie of gebrekkige informatie. Het gesprek moet inhoudelijk en ten gronde zijn. Het is legitiem om uitleg te vragen over mijn evaluatie van een beslissing van de administratie. Alleen hoop ik dat u beseft dat een minister niet zomaar een minder aangename beslissing neemt. Ik hoop dat u beseft dat ik daar goede redenen voor heb. Ik hoop dat u niet a priori denkt dat het weer een oerdomme beslissing is en dat we niet weten waarover we spreken. U mag verwachten dat onze beslissingen op een of andere manier geobjectiveerd zijn. Ik denk dat dat hier het geval is. Nogmaals, dat doet niets af aan ons overleg met de betrokkenen om het project structureel in te bedden. Zoals gezegd en geciteerd, ik denk dat de betrokkenen het met die aanpak eens zijn.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Nog één punt, ik denk dat het niet slecht zou zijn, minister, om een beetje een eenvormig en transparant evaluatiekader te scheppen. Nu wordt Oikoten geëvalueerd op basis van een rapport van een zekere Beke en YAR op basis van een studie van de Katholieke Hogeschool Limburg. Ik sluit me aan bij mevrouw De Wachter: het zou goed zijn om bij zo'n evaluatie met dezelfde grootheden te werken. Wat is de doelgroep? Hoe wordt er geëvalueerd? Dit is een constructieve opmerking, het is geen kritiek. Als het parlement een motie goedkeurt om projecten sneller te evalueren, dan zou het goed zijn om dat op een transparante en uniforme manier te doen.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Ik sluit me aan bij mevrouw Vogels. We moeten de gesprekken afwachten en zien hoe het verder evolueert.

We moeten wel vermijden dat we hier in de toekomst elke week een ander project bespreken. Als we de verantwoordelijkheid opnemen om te gaan evalueren, moeten we dat voor al die projecten doen. We moeten alles eens op een rijtje zetten. We mogen niet wekelijks een welles-nietesspelletje spelen over dit of dat project. Dat is mijn bekommernis.

De voorzitter: Dat was ook mijn bekommernis toen ik de vraag evalueerde.

Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Er is een procedure van evaluatie voorgelegd aan het raadgevend comité en ze hebben dat daar goedgekeurd. Het klopt, het is beter om een procedure te

hebben zodat ze over een draagvlak beschikken en wij niet over incidenten moeten spreken. Het debat kan dan gaan over de wijze van evalueren. Het agentschap laat weten dat het raadgevend comité zijn zegen heeft gegeven over deze aanpak.

Moties

De voorzitter: Door mevrouw Dillen, door de heer Gysbrechts en door mevrouw Vogels werden tot besluit van deze interpellaties moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering uitspreken.

De vragen om uitleg en de interpellaties zijn afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Mia De Vits tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het tekort aan opvang voor kleuters en lagereschoolkinderen tijdens de zomervakantie - 1848 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Voorzitter, minister, collega's, we staan opnieuw dicht bij de grote vakantie en in kranten zien we artikels verschijnen in verband met het tekort aan opvang voor kleuters en kinderen tijdens de zomervakantie. Daarin staat dat ouders verplicht worden om hun vakantie te spreiden omdat er een tekort is aan opvang. Volgens de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSg) is dit vooral te wijten aan het feit dat steden en gemeenten alles zelf moeten organiseren en vooral ook zelf moeten financieren.

Op vrijdag 27 april keurde de Vlaamse Regering een besluit goed dat een vlottere organisatie van de vakantieopvang voor kleuters en lagereschoolkinderen mogelijk moet maken. De reacties daarop vanuit de sector zijn niet al te positief. Men stelt dat op die manier het probleem van het plaatstekort niet wordt opgelost en dat er niet in financiële middelen werd voorzien.

Minister, vandaar mijn twee vragen aan u. Welke concrete inspanningen zult u leveren om het tekort aan vakantieopvang op te lossen? Hebt u een beeld van de omvang van deze problematiek?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, minister, mevrouw De Vits merkte al op dat het een vraag is die jaarlijks weerkeert, en dat al verschillende legislaturen lang. Mevrouw Vogels, u weet dat nog uit een verder verleden. Meestal komt de vraag iets dicht bij de grote vakantie op de agenda.

We hebben ook kennis gekregen van het besluit van de Vlaamse Regering. Daarop kwam er onmiddellijk kritiek, commentaar en een negatieve reactie van op het terrein.

Wordt er voldoende gedaan om ervoor te zorgen dat de kinderen op een degelijke wijze worden opgevangen? De vakantieperiode, hoe kort die ook is, is voor elk gezin een aangenaam gezinsmoment. Liefst gaan vader en moeder dan met de kinderen op stap. Echt weggaan is niet noodzakelijk, maar ze willen toch graag eventjes tijd maken voor zichzelf. Ik krijg toch ook steeds meer kennis van situaties waarbij de ene partner op het ene ogenblik vakantie op het werk moet nemen en de andere partner op het andere ogenblik omdat er een tekort aan opvang is. Het gevolg daarvan is natuurlijk dat er geen sprake kan zijn van een aangenaam gezinsmoment. Ik dring echt aan op voldoende maatregelen om de opvang te organiseren.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Voorzitter, minister, ik sluit me daarbij aan, maar ik heb nog een aanvulling. Het is zo dat vooral in de steden het aantal kinderen toeneemt en dat bijgevolg ook de nood aan opvang toeneemt. U ziet dat er klasjes bij moeten worden gemaakt. Dat betekent ook dat er veel meer opvang tijdens de schoolvakantie is. Ik ben ervaringsdeskundige: vorig weekend zat mijn dochter bij me met een groot blad en ze vroeg wanneer ik voor haar kinderen kon zorgen. Ze was ervoor aan het zorgen dat haar kinderen tijdens de grote vakantie op verschillende plaatsen opgevangen konden worden.

Bovendien is de stedelijke opvang zeker niet aangepast aan kleuters. De opvang is voor kinderen van 4 jaar tot 12 jaar. Een kleuter van 4 jaar en een jongen van 12 jaar samen opvangen, is absoluut niet evident. Net zoals we nu proberen om bijkomende plaats voor kleuters te creëren in het onderwijs, is er creativiteit en samenwerking nodig tussen Onderwijs en Welzijn en de gemeenten. Kunt u niet voor een stukje de creativiteitsmotor zijn om de partijen rond de tafel te brengen om bijvoorbeeld schoolgebouwen open te stellen tijdens de vakantie?

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Ik wil me graag kort aansluiten. Zoals mevrouw De Vits al opmerkte, is het probleem volgens de VVSG vooral te wijten aan het feit dat steden en gemeenten alles zelf moeten organiseren en financieren. Het is natuurlijk een enorme opdracht voor die steden en gemeenten om dat te doen, want wij krijgen in de gemeenten natuurlijk dezelfde vraag terug als tijdens het schooljaar: de mensen die dan behoefte hebben aan opvang, staan er met zijn allen terug.

Mevrouw Vogels, in mijn gemeente trachten we wel een opsplitsing te maken. U spreekt van kinderen van 4 tot 12 jaar. Bij ons is er een groep van 2,5 jaar tot 5 à 6 jaar. Voor de ouderen is er de speelpleinwerking. Het is inderdaad zo dat de gemeentebesturen en steden er heel alleen voor staan en de inspanningen moeten leveren. Ik kan me voorstellen dat er hier en daar gemeentebesturen zullen afhaken, en dan zitten de ouders opnieuw helemaal in de problemen.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Dames en heren, de opvang van de 3- tot 12-jarigen voor en na de school en op schoolvrije dagen is een verantwoordelijkheid van meerdere actoren. Het aanbod aan buitenschoolse opvang dat vanuit Welzijn bestaat, beslaat ongeveer 12 procent van het totale aanbod. Andere actoren die een verantwoordelijkheid hebben en moeten opnemen, zijn in eerste instantie Onderwijs, en ook Jeugd, Sport, Cultuur en de lokale besturen.

Het is een illusie te denken dat het opvangtekort in de vakantieperiodes opgelost kan worden vanuit Welzijn alleen. Wij nemen de problematiek echter wel ter harte en hebben, op vraag van en in samenspraak met de sector, daarom het initiatief genomen om de procedures en voorwaarden om vakantieopvang te organiseren binnen de welzijnssector te versoepelen, en dan spreken we over alle erkende en geattesteerde buitenschoolse opvang.

Ik heb de vele reacties met gemengde gevoelens gelezen. Eigenlijk was het de bedoeling om initiatieven de kans te geven wat flexibeler te kunnen omspringen met de mogelijkheden. Het besluit moet meer kwaliteitsvolle opvang op korte termijn mogelijk maken. Zo kan een organisator snel inspelen op de lokale behoeften. Ik denk dan aan de suggestie van mevrouw Vogels. Dankzij de versoepeling van de infrastructuurnormen wordt het gemakkelijker om bestaande locaties voor buitenschoolse opvang te gebruiken. Ik denk daarbij aan de scholen, die doorgaans leegstaan tijdens de schoolvakanties en waarvan de infrastructuur is afgestemd op de kinderen. Het besluit laat dus toe om daar gebruik van te maken met een erkenning en de mogelijkheid om te attesteren. *(Opmerkingen van mevrouw Mieke Vogels)*

Ik probeer de mogelijkheden voor buitenschoolse kinderopvang uit te breiden door ervoor te zorgen dat iedereen met de lokale overheden kan samenwerken, maar dan krijg ik de reactie dat wat ik doe niet datgene is wat nodig is.

Om het eigen personeel de kans te geven vakantie te nemen, sluiten veel initiatieven voor buitenschoolse opvang tijdens de zomervakantie een deel van hun opvanglocaties. De mogelijkheid om opvang te organiseren met niet-gekwalficeerde begeleiders – maar steeds met een gekwalficeerd iemand die aanwezig is – moet het mogelijk maken deze opvanglocaties alsnog open te houden en zo het tekort aan vakantieopvang te helpen oplossen. Het gebruik van de bestaande infrastructuur en de mogelijkheid om niet-gekwalficeerde medewerkers in te schakelen moet de kosten van de opvang helpen drukken.

Voor de zomervakantie van 2012 worden er vanuit Welzijn geen andere initiatieven meer genomen. Wel zal de impact van het genoemde besluit na de zomervakantie worden geëvalueerd. Waar nodig en mogelijk kan het regelgevend initiatief dan worden bijgestuurd. Er is op dit ogenblik geen zicht op de omvang van de problematiek omdat het een beleidsdomeinoverschrijdend gegeven is. Momenteel loopt er, in opdracht van Kind en Gezin, een onderzoek waarbij ouders worden bevraagd naar het gebruik van en de behoefte aan onder meer vakantieopvang. De resultaten van dit onderzoek moeten begin volgend jaar bekend zijn en zullen een beter inzicht geven in wat er bij de ouders leeft.

Ten slotte is het belangrijk te stellen dat de vakantieopvang integraal deel zal uitmaken van het vernieuwde concept buitenschoolse kinderopvang dat momenteel wordt ontwikkeld. In dat nieuwe concept wordt alleszins sterk de nadruk gelegd op een samenwerking van alle verschillende actoren, onder een regierol van de lokale besturen. Dat laatste is een beslissing die is genomen in het kader van de interne staatshervorming. Wij zullen dat concept ontwikkelen in samenspraak met – in eerste instantie – de minister van Onderwijs, maar ook de collega's van Jeugd, Sport en Cultuur zullen hierbij worden betrokken.

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Voorzitter, minister, collega's, ik denk dat het belangrijk is dat de procedure wordt versoepeld. Het blijft wel een probleem dat daartegenover geen financiële middelen staan, hoewel ik in het krantenartikel zag dat u aankondigde dat er in de toekomst misschien geld zou kunnen worden vrijgemaakt. Dat is wel geen oplossing op korte termijn. Sommige steden en gemeenten investeren daarin voldoende. Ik denk dan bijvoorbeeld aan Gent, dat daarvoor veel geld vrijmaakt, maar niet alle gemeenten zijn daartoe in staat. Het blijft dus een probleem dat u daarvoor geen geld vrijmaakt.

Op zich is het goed dat de procedure wordt versoepeld. Ik heb wel enkele bedenkingen in verband met de inschakeling van niet-gekwalficeerde begeleiders, om toe te laten dat die locaties worden gebruikt wanneer het personeel met vakantie is. Is dat wel een stap vooruit? Wij moeten toch uitkijken dat de kwaliteit er niet onder lijdt. Wij mogen niet enkel aandacht hebben voor de kwantiteit, misschien moeten wij een tijdspad uitwerken om de kwaliteit te kunnen bewaken. Hetzelfde is ook voorgesteld in verband met de gewone kinderopvang.

U zei dat dit een probleem is van verschillende actoren, en niet enkel van welzijn. Ik pleit dus sterk voor de samenwerking tussen Onderwijs, Welzijn en Cultuur. Dat is erg belangrijk. Ik pleit ervoor dat u de motor van die samenwerking bent.

Minister Jo Vandeuren: Het besluit zal in elk geval worden geëvalueerd. Ook het raadgevend comité vroeg dat. Het is natuurlijk zo dat er steeds een gekwalficeerde kinderbegeleider aanwezig moet zijn. En in elk geval zullen wij lessen trekken uit de ervaringen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■